Pääesikunta
Logistiikkaosasto
HELSINKI

N:otta

Eduskunta
Puolustusvaliokunta

00102 EDUSKUNTA
SUOMI

Viitteet

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE PUOLUSTUKSEEN LIITTYVIEN, PATENTOITAVAKSI HAETTUJEN KEKSINTÖJEN SALASSAPIDON VASTAVUOROISEKSI TURVAAMISEKSI TEHDYN SOPIMUKSEN, TEKNISTEN TIETOJEN VÄLITTÄMISESTÄ PUOLUSTUSTARKOITUKSIIN TEHDYN NATON SOPIMUKSEN SEKÄ NIIDEN TÄYTÄNTÖÖNPANOMENETTELYJEN HYVÄKSYMISEKSI JA VOIMAANSAATTAMISEKSI (HE 98/2023 VP)

Eduskunnan puolustusvaliokunta on pyytänyt Pääesikunnalta kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä, jolla saatetaan voimaan puolustukseen liittyvien, patentoitavaksi haettujen keksintöjen salassapidon vastavuoroiseksi turvaamiseksi tehty sopimus (jäljempänä keksintösopimus) sekä teknisten tietojen välittämisestä puolustustarkoituksiin tehty Naton sopimus (jäljempänä teknisiä tietoja koskeva sopimus). Pääesikunnan asiantuntijalausunto keskittyy sopimusten toimeenpanon vaikutuksiin.

Keksintösopimus

Vaikutus Puolustusvoimiin

Keksintösopimuksen toimeenpanon vaikutukset Puolustusvoimiin ovat vähäisiä. Sopimuksen voimaansaattamislain perusteella Pääesikunnalle tulisi keksintösopimuksessa tarkoitettu kansallisen puolustusviranomaisen tehtävä. Tässä tehtävässä Pääesikunta saisi jäljennöksen salassa pidettävästä keksinnöstä sen arvioimiseksi puolustusetujen kannalta. Tehtävä on uusi, mutta toiminnallisesti vastaa tältä osin kansallisessa laissa maanpuolustukselle merkityksellisistä keksinnöistä (551/1967, jäljempänä maanpuolustuskeksintölaki) säädettyä oikeutta tutustua patenttihakemuksiin maanpuolustuksen intressissä.

Uuden tehtävän arvioidaan lisäävän patenttihakemusten maanpuolustuksellisen merkittävyyden arviointia jonkin verran. Lisäksi tehtävän

normiohjeistuksen laatiminen tulee edellyttämään kertaluonteista työpanosta.

Voimaansaattamislain sisältämän tehtävän toimeenpanon edellyttämän tiedon jakaminen Pääesikunnan omin toimivaltuuksin on joustava ja helpottaa laajemmin Puolustusvoimien osaamisen hyödyntämistä keksinnön arvioimiseksi.

Sopimuksen täytäntöönpanomenettelyissä edellytetään vastaanotettujen patenttihakemusten turvallisuusluokittelua vähintään samaan turvallisuusluokkaan kuin alkuperämaassa sekä turvaamaan keksinnön vähintään Naton turvallisuusvaatimusten tasoisesti. Puolustusvoimilla on tällaisen tiedon käsittelyn edellyttämät menettelyt ja ratkaisut olemassa, mutta Patentti- ja rekisterihallituksen ja Pääesikunnan yhteistoimintaan ja tiedon turvalliseen välittämiseen on luotava menettelyt ja ohjeet.

Kansallisen lainsäädännön arvioiminen

Suomen liittyminen keksintösopimukseen ei näytä mahdollistavan sitä, että suomalaiset yritykset ja yksityiset toimijat voisivat hakea sopimuksen perusteella salassa pidettävää patenttia muissa sopimusmaissa. Kun kansallisen maanpuolustuskeksintölain perusteella arvioidaan keksinnöllä olevan pääasiallisesti merkitystä maanpuolustukselle ja sen salassa pito tärkeäksi, voidaan keksintö valtioneuvoston päätöksellä pakkolunastaa valtiolle. Nykyinen lainsäädäntö ei tosin ota kantaa siihen voitaisiinko tällainen pakkolunastuksen kautta salattu keksintö myydä, lisensoida tai sopimuksella saada esim. patenttia hakeneen tahon teollisesti harjoitettavaksi.

Patenttilain ja siihen liittyvän maanpuolustuskeksintölain uudistusta valmistellaan parhaillaan työ- ja elinkeinoministeriön asettamassa työryhmässä. Sopimusten mukaisen toiminnan mahdollistaminen suomalaisille toimijoille edellyttää kansallisen lainsäädännön muuttamista siten, että patenttihakemukset ja niiden sisältämien keksintöjä koskevat tiedot voidaan määrätä salassa pidettäväksi ilman keksinnön omistusoikeuden siirtoa valtiolle. Sopimusten tultua voimaan kansallisen patenttilain uudistamiseen saakka syntyy tilanne, jossa ulkomaisen patentinhakijan on mahdollista sopimuksen nojalla jättää Suomessa salassa pidettävä patenttihakemus, ilman, että suomalaisella hakijalla olisi samaa mahdollisuutta kotimaassa tai vastavuoroisesti toisessa sopimusmaassa.

Teknisiä tietoja koskeva sopimus

Vaikutus Puolustusvoimiin

Teknisiä tietoja koskeva sopimus ei aiheuta muutoksia Puolustusvoimien toimintaan. Tällaisten tietojen käsittelyyn liittyvät ratkaisut, menettelyt ja ohjeistus ovat Puolustusvoimilla olemassa.

Sotilasyli-insinööri
Insinöörieverstiluutnantti Timo Minkkinen

LIITTEET

JAKELU

TIEDOKSI